

**GENÇLERİN BAKIŞ AÇISIYLA
SOKAK HAYVANLARI YASA TASLAĞI
ARAŞTIRMA RAPORU**

Temmuz – 2024

ARAŐTIRMACI EKİBİ

Doç. Dr. Özgür KARATAŐ

Doç. Dr. Emine ÖZTÜRK KARATAŐ

Ali ÜÇÖZ

Akif Emre DUMAN

Hacı Mehmet ŐİMŐEK

Sami ALTAŐ

Metin SEVİM

Mesut AKKOYUN

Mehmet Salih ERTEKİN

Beyza Nur YİĞİT

İpek ÖZMUTLU

Ramazan KOÇ

Müfit ŐİRİN

YESKAD TANITIMI

Yenilikçi Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (YESKAD), ulusal ve uluslararası düzeyde çözüm odaklı bakış açısıyla, sürdürülebilir kalkınmayı, gençlik çalışmalarını, hayat boyu öğrenmeyi, sosyal içermeyi ve insan ile tüm canlıların haklarına saygıyı artırmayı, kaynakların bilinçli olarak tüketilmesini sağlayarak gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanmasına ve kalkınmasına imkân verecek şekilde bugünün ve geleceğin yaşamının ve kalkınmasının planlamasını yapmak, ekonomik büyüme ve refah seviyesini yükseltme çabalarına ve çevreyi ve tüm canlıların yaşam kalitesini korumaya yönelik çalışmalar yapmak; bu konularda çalışan kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve ortak çalışmak amacı ile kurulmuştur.

Gençler, Dijitalleşme, Çevresel, Ekonomik & Sosyal Kalkınma, Yaşam Kalitesi & Refah Artışı, Dezavantajlıların Güçlendirilmesi, Hayatboyu Eğitim & Becerinin Kazandırılması, İnsan Kaynaklarının Tüm Sektörlerde Gelişimi, Çevre & Doğa Sistemlerinin Korunması, Su & Karasal Biyoçeşitliliğin Korunması, Sürdürülebilir Üretim & Tüketim, İnovasyon & Ar-Ge & Rekabetçilik, Etkin Yönetim & Kurumsal Kapasite Artışı, Yönetişim & Demokrasi & İnsan Hakları deneğin faaliyet alanlarıdır.

YESKAD'ın çalışma yöntemleri arasında, faaliyetlerinin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi için analiz, anket veya araştırmalar yapma, politikalar üretme, yönetim becerilerini geliştirme ve bu çalışmaları raporlama yer almaktadır.

Son zamanlarda ülkemizin gündeminde önemli yer tutan ve toplumda farklı bakış açısı oluşturan sokak hayvanları hakkında hazırlanan yasaya ilişkin gençlerin bakış açısını görme, detaylı bir şekilde tartışma, konunun gençler üzerindeki etkisini, onların bu konudaki düşüncelerini, çözüm önerilerini ve duygularını derinlemesine anlama ve paylaşmak için Gençlerin Bakış Açısıyla Sokak Hayvanları Yasa Taslağı Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Dernek geniş bir ortak ve işbirlikçi ağına sahiptir. Faaliyet alanları ile ilgili yaptığı çalışmaların birçoğunu dernek üyesi alan uzmanlarıyla beraber çözüm üretmektedir. Akademisyen, mühendis, eğitimcilerden oluşan güçlü bir teknik ekibi bulunan dernek, birçok proje ve faaliyette yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

YESKAD TANITIMI.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLolar	iii
GİRİŞ.....	1
2. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ	2
2.1. Araştırmanın Amacı	3
2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	3
2.3. Araştırmanın Yöntemi	3
3. BULGULAR.....	3
4. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	7
KAYNAKLAR.....	8

TABLolar

Tablo 3.1. Araştırmaya katılan gençlerin demografik değişkenler ile ilgili dağılımı	3
Tablo 3.2. Sokak hayvanlarının Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	4
Tablo 3.3. Yaşadığınız mahallede yada semtiniz de sokak hayvanları mevcut mu? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	4
Tablo 3.4. Sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünür müsünüz? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	5
Tablo 3.5. Siz veya çevrenizden herhangi birisi sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradı mı? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	5
Tablo 3.6. Sokak hayvanları taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ediyor mu? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	5
Tablo 3.7. Sokak hayvanları ile ilgili oluşan bu sorun için çözüm öneriniz nedir? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	6
Tablo 3.8. Sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "Sokak Hayvanları Yasa Taslağı" ile ilgili olarak ne düşünüyorsunuz ? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı.....	6

GİRİŞ

İnsan ve sokak hayvanlarının etkileşimi tarihsel süreçte farklı bakış açılarıyla evrim geçirmiş, onlara karşı tutum da bu bakış açılarına göre şekillenmiştir. 1978 yılında kabul edilen Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi ile hayvanlara saygı gösterilmesi ve hayvan haklarının korunması amacı doğrultusunda birçok ülkede yasal düzenlemeler yapılmıştır. Hak ihlallerine yönelik önemli gelişmeler sağlanmakla birlikte sokak hayvanlarına ilişkin sürdürülebilir, etkin yasal ve idari çözümler üretilmemiştir (Akıllı, 2018).

Avrupa'da her ülkenin sokak hayvanlarıyla "başta çıkabilmek" için kendince çözüm üretmişlerdir. Örneğin,

İspanya bu sorunun çözümünü zorunlu kısırlaştırma ve çip kullanımında bulunmakta;

Fransa hayvanları sokağa terk etme kuralını ihlal edenleri 3 yıl hapis ve 45 bin avro para cezasına çarptırarak caydırma yolunu kullanılmakta;

İngiltere'de 1 hafta içinde sahiplenilmeyen köpekler uyutulmakta;

Almanya, sahipsiz köpekleri mutlaka barınaklarda toplamakta;

İspanya'da yüz binlercesi terk edilmekte ama sokakta sahipsiz köpek bulunmamakta;

Yunanistan sahipsiz hayvan sayısının artmasının önüne kısırlaştırmayla geçilmekte;

Fransa'da her yıl 100 bin sahipsiz hayvan sokaklardan toplatılmakta;

Doğu Avrupa'da toplama, sahiplendirme ve uyutulma işlemleri uygulanmakta; Bu sayede, Avrupa'daki ülkelerde on binlerce evcil hayvan sahiplerince terk edilse de sokaklarda başıboş ve sahipsiz hayvanlara nadiren rastlanılmaktadır (AA, 2024).

Türkiye'de ise sokak hayvanlarına yönelik yasa taslağına hazırlanmaktadır. Gençlerin (13-30 yaş arası) görüşlerinin alınması önem arz etmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; gençlerin bakış açısıyla sokak hayvanları yasa taslağı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Türkiye geneli 81 il de yaşayan 13 – 30 yaş arası gençler oluştururken, örneklemini ise Ankara, Antalya, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Mersin, İstanbul, İzmir, Kayseri, Malatya, Kahramanmaraş, Samsun, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde yaşayan 914 genç oluşturmuştur.

2.3. Araştırmanın Yöntemi

Yapılan çalışma nicel bir araştırma olup, kantitatif araştırma yöntemlerinden CAWI “Bilgisayar Destekli Web Anket Tekniğı” ile Google form kullanılarak 25-30 Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın Başiboş Sokak Köpekleri Kamuoyu Araştırması'ndan sorulan sorulardan faydalanılmıştır (Trthaber, 2024). Bu sorular sokak hayvanlarının Türkiye’de önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?, yaşadığımız mahallede yada semtinizde sokak hayvanları mevcut mu?, sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünür müsünüz?, siz veya çevrenizden herhangi birisi sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradı mı?, sokak hayvanları taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ediyor mu?, sokak hayvanları ile ilgili oluşan bu sorun için çözüm öneriniz nedir?, sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "sokak hayvanları yasa taslağı" ile ilgili olarak ne düşünüyorsunuz ? sorularından oluşmaktadır. Demografik değişkenlerden ise cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve yaşadığımız şehir soruları sorulmuştur.

Katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler alan uzmanlar ile akademisyenler tarafından değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Uygulanan veri toplama aracının cevapları SPSS paket programı ile analizi edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 3.1. Araştırmaya katılan gençlerin demografik değişkenler ile ilgili dağılımı

Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Erkek	498	54,5
	Kadın	416	45,5
	Toplam	914	100,0
Yaş	13	64	7,0
	14	92	10,1
	15	22	2,4
	16	44	4,8
	17	42	4,6
	18	36	3,9
	19	54	5,9
	20	36	3,9
	21	34	3,7
	22	30	3,3
	23	82	9,0
	24	68	7,4
	25	84	9,2
	26	74	8,1
	27	60	6,6
	28	34	3,7
	29	26	2,8
30	32	3,5	
	Toplam	914	100,0
Eğitim Durumu	Ortaokul	142	15,5
	Lise	456	49,9
	Ön Lisans	48	5,3
	Lisans	256	28,0
	Lisansüstü	12	1,3
	Toplam	914	100,0
Yaşadığınız Şehir	Ankara	70	7,7
	Antalya	48	5,3
	Diyarbakır	81	8,9
	Elazığ	35	3,8
	Gaziantep	36	3,9
	Mersin	56	6,1
	İstanbul	125	13,7
	İzmir	66	7,2
	Kayseri	44	4,8
	Malatya	86	9,4

Kahramanmaraş	70	7,7
Samsun	51	5,6
Trabzon	48	5,3
Şanlıurfa	44	4,8
Van	54	5,9
Toplam	914	100,0

Tablo 3.2. Sokak hayvanlarının Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Evet	602	65,9
Hayır	268	29,3
Fikrim yok	44	4,8
Toplam	914	100,0

Tablo 3.2 incelendiğinde sokak hayvanlarının Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna ilişkin katılımcıların % 65,9'u evet, % 29,3'ü hayır, % 4,8'i de fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun (%65,9) sokak hayvanlarının Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3.3. Yaşadığınız mahallede yada semtinizde sokak hayvanları mevcut mu? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Evet	802	87,7
Hayır	46	5,0
Fikrim yok	66	7,2
Toplam	914	100,0

Tablo 3.3. incelendiğinde yaşadığınız mahallede yada semtinizde sokak hayvanları mevcut mu? sorusuna ilişkin katılımcıların % 87,7'si evet, % 5,0'i hayır, % 7,2'si de fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun (% 87,7) yaşadığı mahallede yada semtte sokak hayvanlarının mevcut olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3.4. Sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünür müsünüz? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Evet	296	32,4
Hayır	446	48,8
Fikrim yok	172	18,8
Toplam	914	100,0

Tablo 3.4 incelendiğinde sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünür müsünüz? sorusuna ilişkin katılımcıların % 32,4'ü evet, % 48,8'i hayır, % 18,8'inde fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun (%48,8) sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünmedikleri belirlenmiştir.

Tablo 3.5. Siz veya çevrenizden herhangi birisi sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradı mı? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Kendim saldırıya uğradım	268	29,3
Arkadaşım veya bir yakınım uğradı	194	21,2
Hayır, saldırı vakası, kendim ya da yakınım, arkadaşım yaşamadı	452	49,5
Toplam	914	100,0

Tablo 3.5 incelendiğinde siz veya çevrenizden herhangi birisi sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradı mı? sorusuna ilişkin katılımcıların % 29,3'ü kendim saldırıya uğradım, % 21,2'si arkadaşım veya bir yakınım saldırıya uğradı, % 49,5'inde hayır, saldırı vakası, kendim ya da yakınım, arkadaşım yaşamadı yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3.6. Sokak hayvanları taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ediyor mu? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Evet	568	62,1
Hayır	206	22,5
Fikrim yok	140	15,3
Toplam	914	100,0

Tablo 3.6 incelendiğinde sokak hayvanları taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ediyor mu? sorusuna ilişkin katılımcıların % 62,1'i evet, % 22,5'i hayır, % 15,3'ü nünde fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda

katılımcıların çoğunluğunun (% 62,1) sokak hayvanlarının taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ettiklerini belirlenmiştir.

Tablo 3.7. Sokak hayvanları ile ilgili oluşan bu sorun için çözüm öneriniz nedir? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Barınaklara alınmalı	242	26,5
Türkiye genelinde tüm belediyelerce aynı anda popülasyonu kontrol etmek için en az 3 yıl kısırlaştırma seferberliği yapılmalı	206	22,5
Kontrol ve bakımı yapılarak şehir hayatında olmalı	306	33,5
Uyutulmalı	128	14,0
Fikrim yok	32	3,5
Toplam	914	100,0

Tablo 3.7 incelendiğinde sokak hayvanları ile ilgili oluşan bu sorun için çözüm öneriniz nedir? sorusuna ilişkin katılımcıların % 26,5'inin barınaklara alınmalı, % 22,5'inin Türkiye genelinde tüm belediyelerce aynı anda popülasyonu kontrol etmek için en az 3 yıl kısırlaştırma seferberliği yapılmalı, %33,5'inin kontrol ve bakımı yapılarak şehir hayatında olmalı, %14,0'ünün uyutulmalı, %3,5'ininde fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun (%33,5) sokak hayvanlarının kontrol ve bakımı yapılarak şehir hayatında olmalı yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3.8. Sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "Sokak Hayvanları Yasa Taslağı" ile ilgili olarak ne düşünüyorsunuz ? Sorusuna ilişkin verilen cevapların dağılımı

Alt Değişkenler	f	%
Olumlu	436	47,5
Olumsuz	284	31,3
Fikrim yok	194	21,2
Toplam	914	100,0

Tablo 3.8 incelendiğinde sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "Sokak Hayvanları Yasa Taslağı" ile ilgili olarak ne düşünüyorsunuz? sorusuna ilişkin katılımcıların % 47,5'i olumlu, %31,3'ü olumsuz, %21,2'sininde fikrim yok yanıtını vermişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun (%47,5) sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "Sokak Hayvanları Yasa Taslağı" ile ilgili olarak olumlu yönde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada varılan sonuçlar irdelenmiş ve bu sonuçlarla ilgili öneriler getirilmiştir.

4.1. Sonuç

Araştırmamıza 498 erkek, 416 kadın'nın katıldığı, katılımcıların çoğunluğunun 92 kişi ile 14 yaşında olduğu, ardından 84 kişi ile 25 yaşında olan gençlerin katılım sağladığı, katılımcıların eğitim durumlarına göre en fazla lise eğitim durumuna sahip 456 kişinin katıldığı, yaşadığı şehir durumuna göre en fazla katılımcının İstanbul 125, Malatya 86, Diyarbakır 81, Ankara 70, Kahramanmaraş70 ve İzmir 66 kişi araştırmaya katılmıştır.

Katılımcıların çoğunluğunun sokak hayvanlarının Türkiye'de önemli bir sorun olduğunu, yaşadığı mahallede ya da semtte sokak hayvanlarının mevcut olduğu, sokak hayvanı sahiplenmeyi düşünmedikleri, katılımcıların % 29,3'ü kendim saldırıya uğradım, % 21,2'si arkadaşım veya bir yakınının sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradıklarını ifade etmişler bu sonuçların toplamında ise katılımcıların %50,5'inin sokak hayvanları tarafından saldırıya uğradıkları, sokak hayvanlarının taşıdıkları zararlı bakteri ve virüsler bakımından toplum sağlığını tehdit ettikleri, sokak hayvanlarının kontrol ve bakımı yapılarak şehir hayatında olması gerektiğini, sokak hayvanlarının uyutulmasını da içeren "Sokak Hayvanları Yasa Taslağı" ile ilgili olarak olumlu yönde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler;

- Belediyeler, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler ve tüm paydaşlar bir araya gelerek sokak hayvanları ile ilgili gerekli yasal düzenlemelerin çıkartılmasının sağlanması,
- Sayıları gün geçtikçe artan sokak hayvanlarının kısırlaştırılması ve çip takılması,
- Tüm sokak hayvanlarının mutlaka barınaklara yerleştirilmesi,
- Hayvan barınak koşullarının iyileştirilmesi,
- Vatandaşların sahiplendikleri hayvanları sonradan sokağa bırakmaları halinde kişiler hakkında cezai işlemlerin uygulanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

AA. (2024). Avrupa'da binlercesi terk ediliyor ama sokaklarda sahipsiz hayvanlara rastlanmıyor. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/avrupada-binlercesi-terk-ediliyor-ama-sokaklarda-sahipsiz-hayvanlara-rastlanmiyor/2998615> Eriřim Tarihi: 05.06.2024

Akıllı, H. (2018). Belediyelerin Sokak Hayvanlarına Yönelik Görev ve Sorumluluklarının Değerlendirilmesi Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 27(3), S. 95-118.

Trthaber.com. (2024). Sokak köpekleri kamuoyu araştırması <https://www.trthaber.com/haber/gundem/sokak-kopekleri-kamuoyu-arastirmasi-859616.html> Eriřim Tarihi: 07.06.2024

YESKAD - Yenilikçi Sürdürülebilir Kalkınma Derneği
Dijital Medya Platformları ve İletişim

Web: : <https://www.yeskad.org/>

İnstagram : <https://www.instagram.com/yeskaderneđi/>

Telegram : https://t.me/+z_l4lbZJrz5lOGRk

e-posta : yeskaderneđi@gmail.com

Adres : Tecde Mah. Menevşe Sokak No: 7 Yeşilyurt / MALATYA